Lalo, Viyolonsel Konçertosu, re minör Opera, bale, oda müziği, solo çalgı ve orkestra için yazdığı eserlerle bilinen Fransız besteci Edouard Lalo (1823-1892), piyano ve keman sanatçılarının yıldız solistler olduğu dönemde, bir viyolonsel konçertosu besteleyerek dikkat çekmiş ve müzik tarihine önemli bir katkıda bulunmuştur. Öncül olarak Schumann ve Saint-Sẽans gibi büyük bestecilerin viyolonsel konçertolar yazmalarına karşın bu çalgının solist niteliği kazanması zaman almıştır, Lalo'nun konçertosu ise öncüllerine nazaran oldukça iddialı ve yetkin bir eser olup viyolonselin solist rolünün oldukça ön plana çıkarıldığı bir konçertodur.

Konçerto, Lalo'nun en meşhur eserlerinden biri olan Symphonle Espagnole dan üç yıl sonra, 1876'da tamamlanmıştır. İlk seslendirilişi ise 9 Eylül 1877'de Cirque d'Hiver'de gerçekleşmiştir: solist ise eserin ithaf edildiği Belçikalı viyolonsel sanatçısı Adolf Fischer'dir.

Eser, üç bölümden oluşur. Birinci bölüm Prelude, lento (yavas) tempoda, Romantik stile uygun, ihtişamlı ve ciddi bir orkestra girişiyle başlar. Hemen ardından solo viyolonsel tarafından "ad lib", yani tempo ve ritim bakımından daha özgür icra edilen temayı duyarız, bu tema devam ederken güçlü staccatolarla viyolonsele eşlik eden orkestral vuruşlar dikkat çeker. Lento giriş decrescendo ile sona erer ve tempo artırılarak Allegro maestoso (hızlı ve görkemli) ile birlikte ilk tema sergilenir. Giris,te duyulan orkestral vuruşlar hala devam etmektedir. İlerleyen ölçülerde dolcissimo (çok tatlı ve yumuşak) karakterdeki ikinci tema sergilenir. Gelişme kısmında temalar virtüöz pasajlarla çeşitlendikten sonra, Yeniden Sergi'de bir kez daha duyurulur ve bölüm, orkestranın güçlü akorlarıyla sona erer

Intermezzo başlıklı ikinci bölüm, İspanyol danslarını anımsatan bir karaktere sahiptir. Bu bölümde, eserin ağır bölümü ve scherzo'su (canlı, eğlenceli bölüm) bir araya getirilmiştir. Andantino con moto (ağır ama yürüyüşlü) tempoda ve sol minör tonda yumuşak bir girişle başlayan bölüm ilerleyen ölçülerde Sol Majör tonaliteye ve allegro presto (hızlı, hareketli) tempoya evrilecektir. Burada görece hareketli ve neşeli bir tema duyulur ve ardından Andantino tempo ve minör tonaliteye tekrar geçilir. Atmosfer yumuşayıp girişteki tema yeniden sergilenir ve Sonra Allegro presto tempodaki hareketli tema bir kez daha gelir. Bölüm, solo viyolonselin arpejleri ve yaylıların "pizzicato" ları ile son bulur.

Introduction başlıklı son bölüm ise Andante tempoda (sakin bir yürüyüş hızında), solo viyolonsel ile başlar. Ardından gelen Allegro vivace'ye (hızlı ve canlı) geçilir ve tema orkestraya devredilerek canlı bir rondoya doğru ilerler. Solist, Re Majör tonalitede yazılan bu rondoya güçlü bir girişle dahil olur. Bölüm sonuna kadar bu tempo devam eder. Birinci bölümde olduğu gibi, solo viyolonsele eşlik eden güçlü orkestral vuruşlar burada da dikkat çeker: Bölüm sonunda, solistin Do diyez üzerindeki "trill'ile Re'ye varır ve tüm orkestranın güçlü akorları ile eser kapanır.

Murat Haliloğlu

Gözde Gürün Demireriden

PROGRAM

Edouard Lalo (1823-1892)

Viyolonsel Konçertosu, re minör

I. Prelude

II. Intermezzo

III. Introduction

Enrique Granados (1867-1916)

Madrigal

Berkcan KAYAARSLAN

1996 yılında Ankara'da doğdu. 11 yaşında Refik AYITKAN ile özengen olarak klasik gitar eğitimine başladı. 2014 yılında Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nü kazandı. Burada Doç. Dr. Akın KUMTEPE ile viyolonsel eğitimine başladı. 2018 yılında lisans eğitiminden mezun oldu ve yine aynı kurumda yüksek lisans eğitimine devam etti. 2020 yılının başında Şırnak Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. 2021 yılında yüksek lisans eğitimini tamamlayıp Gazi Üniversitesi, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda doktora eğitimine başlayarak viyolonsel çalışmalarına Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN ile devam etti. Birçok viyolonsel konseri gerçekleştirirken emekli CSO sanatçısı ve eğitmen Şinasi ÇİLDEN, emekli orkestra sanatçısı ve eğitmen Salim GAYIBLI, Prof. Dr. Ozan Evrim TUNCA, Doç. Melih KARA, Doç. Nil KOCAMANGİL ve Poyraz BALTACIGİL gibi birçok usta isimler ile de viyolonsel çalıştı. Doktora eğitimi süresince Prof. Dr. Gamze Elif TANINMIŞ, Prof. Dr. Mehmet EFE ve Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN'dan oda müziği eğitimi aldı. Sanatsal faaliyetlerini Prof. Dr. Mehmet EFE yönetimindeki Gazi Gençlik Oda Orkestrası, Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN yönetimindeki Gazi Üniversitesi Çello Orkestrası ve Anka Yaylı Dörtlüsü ile sürdürmektedir. Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN danışmanlığında doktora eğitimine sürdürürken 2021 yılından beri Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı' nda araştırma görevlisi olarak çalışmaya devam etmektedir.